

A polgármester.

A Magyar Hirlap
eredeti tárczája.

Most huszonöt éve egy vékony szőke fiatalember állott be a hetedik kerületi előljáróságához, — szinte mellékes, hogy minek, — nyilván nem volt magas állás, sem nagyfizetésű. Ez a fiatal ember Bárczy István volt, ki ma sem öreg ember, s már jó néhány esztendeje első embere e városnak, melynek akkor legkisebb embere volt. Ma nehéz elképzelni, mit érezhetett huszonöt évvel ezelőtt a fiatal ember, ki városi szolgálatba állott. Ma tudjuk, mit érez. Azt, hogy egy kegyes anya keblére került, ki biztos jövőt, szép, hasznos, lelke, tudása, mai érdeklődése szerint való munkának s ebben való emelkedésnek s boldogulásnak lehetőségét adja meg neki. Hogy olyan helyre került, hol a fiatalságot megbecsülik s az ötletet s a hozzáértést többre tartják, mint bárhol egyebütt ez országban. Hogy olyan szerkezetbe került bele, melyben nem géprész lesz, hanem lelkes munkás, s nincs az a terve, gondolata vagy hajlandósága, melyet el kellene nyelnie s melylyel mint komolyan vett ember ne kerülhetne a legfőbb kollega, a polgármester elé. Ma kilá-

tás, ma gyönyörűség, ma elégtétel Budapest főváros szolgálatába állani. Huszonöt év előtt aligha volt az — s tán ezen lehet legjobban megmérni, mit jelent e huszonöt év Budapest és Magyarország történetében, mit jelent e történetben Bárczy István.

Mert a Bárczy István polgármesterségének országos és nemzeti a jelentősége. Az ő Budapestje olyan *Wahrzeichenja* Magyarországnak s a magyarságnak, mint az Elffel-torony Párisnak. Budapest városa körülbelül egyidős az új magyar alkotmányossággal, a magyarság új életével. S a magyarság Budapesttel vizsgázott le ez új életre s ez élet új feladataira való képességéről. Mindannak, amit a kishitűség Magyarország és a magyarság ellen vet: Budapest az eleven czáfolata. A magyar nem tud a nyugathoz, nem tud Európához alkalmazkodni? Budapest egyike Európa legmaibb s legnyugatibb városainak. A magyar földturó nép s nem tudja magát a mai termelési ágakba beleélni? Budapest kereskedő város, ipari város, gyárváros, bankváros, Budapest kertészváros, főzeléktermelő város, Budapestnek vannak szőlei és erdei, Budapest vezet. S a magyarság helyzete kilátástalan s nem tudja magába olvasztani az ide-

genséget? Budapesten egy millió ember él, s ez az egy millió ember magyar. Mind magyar: a sváb is, a zsidó is, a rác is, az ide- szakadt tót, a félkerült oláh, az olasz kémény- seprő, a görög kalmár, az örmény tőzsér, mind. S erőltetés nélkül és áldozat nélkül, magától, magától értetődően, természetes folyamatául és következtetésül a munkának s a műveltségnek. A műveltségnek is... Bu- dapestnek kitünő iskolái vannak. Az elemi iskolába ingyen járnak a gyerekek. Buda- pest tanít ipart, kereskedelmet, rajzot, zenét, — Budapestnek olyan könyvtára van, mint az amerikai könyvtárak, Budapest az anal- fabétákat olvasni tanítja, Budapest esti isko- lát tart munkásoknak, Budapestnek van kerti iskolája, Budapestnek van mindene. Van fürdője és van népszállója, van diáklakása és ródlipályája, a sportkluboknak játékeret ad, a színháznak telket ad, Budapest kenyeret süt, gázt főz, kolbászt tölt, Budapest marhát vág és disznót öl, Budapest dolgozik az állam helyett... Budapest megmutatta, hogy Ma- gyarországon lehet élni, dolgozni, tanulni, ér- vényesülni, hogy lehet benne polgárnak lenni. A Bárczy István Budapestje váltja valóra, amit József nádor és Kossuth, amit Széchenyi és Andrássy Magyarországról álmodott. Ol- vassátok el az *Eppur si muoveban*, milyennek képzei a legnagyobb magyar fantázia s min- den idők egyik legnagyobb fantáziája, a Jókaié. a jövő Budapestet. A legragyo-

góbb elképzelő volt — s mily halvány ez el- képzelés a Bárczy István Budapestjéhez képest!

Ezt minduntalan meg kell mondani. Ezt minduntalan ki kell fejteni és ki kell festeni, újra meg újra, aláhuzni, orruk alá döngölni és szemük elé tárni azoknak, kik tulságos magától értetődőnek és természetesnek tart- ják, s gondolattalan szíjják be magukba e csodakulturát, mint a levegőt s a napfényt. Egyáltalában nem természetes, hogy Buda- pest megvan, hogy ilyen, hogy ennyire vitte. Sőt inkább: a legnagyobb csodák, a legna- gyobb cselekedetek közül való — s Bárczy Istvánnak igaza volt, mikor városi szolgál- latba való léptének huszonötödik évforduló- jára kitért az elől, hogy külön ünnepelejk, szóval és kimondottan. Beszéd, pohárkö- szöntő, diszülés: aránytalanul semmitmondó a valósághoz, a mindennaphoz képest, s nem ma, de mindennap újra el kell mondanunk magunkban: ez a város és minden nagysze- rűsége összefügg azzal, hogy egy vékony szőke fiu, Bárczy István, ezelőtt huszonöt es- tendővel a főváros szolgálatába lépett, isme- retlenül, pártfogó nélkül, semmi egyebe nem volt, mint az a tehetsége s az az akarata, hogy csináljon magából valamit s ezt azon a hatal- mas közön át érte el, hogy ebből a városból csinált valamit, egy kis zsidó-német fészekből magyar világvárost.

Hogy tudta ezt megcsinálni, mint

kezdte, mibe akasztotta bele emelővasát — alkalmasint maga sem tudja s tán akkor sem tudta, mikor megtette. Bárczy István a tí- pikus ösztönember, — a szemöldökében van az esze s a füllében van a rostája. Ha beszél sz vele: mintha egy mérlegbe beszélne, melyen minden szavad automatikusan szalad a ser- penyőbe s mentem megmértetik. Nem aféle ragyogó ember s egyáltalában nem beszédes. Hallgatni tud a legjobban, — valahogy úgy hallgatni, mint a föld, mikor magot vetnek bele s az némán kicsirázik benne s egyszerre csak megvan a kalász. Bárczy Istvánnak a főtehetsége: belelátni az emberek s a dolgok veséjébe, azonnal megérezni, mit érnek, mit árthatnak, mit használhatnak, s azonnal meghatározni, hova illeszthetők be, hol ele- venedhetnek meg, hogy jelentenek értéket. Az ilyen embernek okosnak kell lennie, ra- vasznak is, számítónak is — de a világért sem józannak, értve józanságon a száraz ébrenlét állapotát. Valahogy állandóan olyan *trance*-ban kell élnie, mint aminő a hajnali álom révülete, mert csak ennek vizionárius- sága tár úgy érzékletes képben az embere elé egy egész nagy szervezetet, országot vagy várost, egyszerre minden porcikáját, min- den sarkát, minden vonatkozását, ahogy látni kell, ha határozni akarnak a dolgaiban s ahogy a határozásra sem lehet rideg meg- fontolással és számvetéssel eljutni, hanem az új döntést egyszerűen *bele kell látni* a régi

képbe. Nem lehet másképp, mint hogy Bárczy István előtt éjjel-nappal, álmában- keltében mindig jelen van Budapest, minde- nestől, hogy össze van növe e várossal, benne él, vele gondolkodik, egy ezzel az egészszel, s azért tud helyette és számára gondolkozni. A tett és az igazgatás emberének ilyennek kell lennie: fantasztának, amint hogy az volt eddig minden nagy pénzember, minden nagy üzletember, minden nagy katona és minden államférfi. Az az okos ember, aki nem szo- ruult rá az eszére, mert máris tudja, mi kell, még mielőtt az esze megmondta volna neki.

Mindez nem jelenti azt, hogy Budapest ma nem volna a világon, ha Bárczy István- nal nem találkozunk, hogy álomban poshadna, ha Vázsonyi fel nem rázza. Természetes, hogy ahol, mint ebben a városban, egy or- szág ereje, érdeke és érdeklődése fut össze, ott ezek az erők dolgoznak, s a valóság az, hogy éppen az erők e játéka tette lehetsé- gessé, vitte előre, nevelte a maga számára s emelte a maga igazgatásába úgy Bárczyt, mint Vázsonyit. Lehet, sőt bizonyos, hogy az előtük járt nemzedékben is voltak ilyen fér- fiak — talán azok közt, akik megrekedtek a tyukprókátorságban vagy a koncipistaság- ban. Ez azonban nem változtat azon, hogy ma megvan, most érvényesültek, s az al- kalomnak, mely kedvezett nekik, teremő tehetséggel tudnak fizetni. Bizonyára vastör- vények kormányozzák egy nagy kommuni-

tás életét, csak úgy, mint országokét és nem- zeteket — de a vas is hajlik s kapesain belül óriási lehetőségei vannak az egyéni befo- lyásnak. Napról-napra, esetről-esetre, harc- ról-harcra, taktikáról-taktikára láthatjuk, mit jelent Budapest és ügyei számára ez a polgármester, aki mindent megért, minden- ben gyönyörködik, minden nap újat tanul, minden nehézségbe virtusát veti, aki előtt művészet, tudomány, pedagógia, szociálpo- litika nem frázis, aki imádja a tehetséget s a fiataliságot, aki tud, ha kell egy még maga- sabb jóért alacsonyosságokkal is megalkudni, de tud vakmerően és elszántan is szembe- szállni gyanuval, előítélettel, kishitűséggel. Mindent összevéve: modern államférfi típus, angol szabásu — vagyis: jó, de ravasz, szelid, de kemény, s az az alkotmányos zsarnok, aki azt csinál, amit akar, de bármely perc- ben kész odadobni a hatalmat, ha az embe- reknek nem tetszik, amit csinál. Vezérember ez a Bárczy István, s gyönyörűsége azoknak, akik nem bízzák az utókorra, hogy meglás- sák jelentőségét, hanem értéke tudatában kö- vetik figyelemmel ragyogó pályafutását és alkotó munkáját.

Egy darab magyar történelem ez a mai Budapest — s nem a legrosszabb darab. S történelmi férfi ez a fiatal polgármester, s nem legkisebb a magyar névtárban.